

onderwerp Statement Nevedi Grondstoffenkrachte versie 1.0  
opgesteld door Verenigingsbureau van Nevedi  
datum 9 maart 2022

## **Ernstige ontwrichting grondstoffenmarkt door oorlog Oekraïne**

De oorlog in Oekraïne staat aan de basis van veel menselijk leed. De tv-beelden zijn met afschuw te volgen. Nevedi leeft mee met alle gezinnen in Oekraïne. Er ontstaat een acute noodzaak om vluchtelingen op te vangen.

Gelijktijdig raakt de oorlog de wereldwijde voedselvoorziening. Zo legt de huidige crisis direct bloot hoe Europa én Nederland afhankelijk zijn van grondstoffen en hoe dierlijke en plantaardige sectoren elkaar nodig hebben.

Oekraïne speelt een belangrijke rol in de afzet van graan, mais en zonnebloemproducten. Nu door de oorlog grote volumes in één keer wegvallen, ontstaat er een tekort op de Europese markt. De wereldmarktprijzen voor deze producten én hun alternatieven lopen op tot ongekeerde niveaus. In combinatie met de hoge energieprijzen maakt Nevedi zich ernstig zorgen over de kostprijsstijgingen van diervoeder en de mate waarin veehouders deze kostprijsstijgingen vertaald zien in hun opbrengstprijzen. De productieketens kunnen deze ongewone prijsstijgingen niet absorberen. Diervoederbedrijven hanteren intussen 'klanten stops' en er is maatwerk nodig om alle dieren in Nederland van diervoeder te kunnen blijven voorzien.

Supermarkten krijgen op korte termijn te maken met hogere inkooprijzen van vlees, eieren en zuivel om de hogere kosten die boeren en andere ketenpartners dragen eerlijk te verdelen. Dit heeft een direct effect op de koopkracht, in het bijzonder voor lage inkomensgroepen.

### Noodplan

Er moet een noodplan komen om de situatie in Nederland te kunnen managen. Zuid Europese landen hebben een directe en grote afhankelijkheid van Oekraïense importen en staan acuut voor leveringsproblemen. Midden- en Oost Europese landen hebben vaak zelf een exportpositie van granen en mais en dus geen acute problemen. Nederland en omringende landen zijn importlanden voor granen en mais. Er is nog een voorraad voor enkele weken. Van de totale import komt een relatief kleiner deel van de grondstoffen uit Oekraïne. Wel hebben we te maken met een grote internationale run op grondstoffen en daarom kijken inkopers naar alternatieve grondstofaanvoer uit bijvoorbeeld Zuid- en Noord-Amerika. Het verschuiven van de import vraagt tijd en gaat naar verwachting minstens enkele maanden duren. Voor de komende maanden is er dus een noodoplossing nodig.

### Korte termijn

De Europese diervoedersector ziet die korte termijn oplossing in prioritering. Eerst grondstoffen voor humane voeding, dan voor diervoer en als laatste voor andere bestemmingen zoals biobrandstoffen. Er zou voor biobrandstoffen voor enkele maanden een verbod moeten komen op gebruik van granen en mais als grondstof. Verder is het nodig dat Europa barrières wegneemt waardoor het mogelijk wordt om grondstoffen te kunnen verwerken uit bijvoorbeeld Zuid- en Noord-Amerika. In die productielanden gelden nu soms andere richtlijnen voor bijvoorbeeld residuen die in een product mogen zitten (mrl's) of zijn bijvoorbeeld bepaalde maisrassen in Europa nog niet toegelaten vanwege het gmo-beleid. Een directe versoepeling van de richtlijnen is belangrijk en vraagt om politieke daadkracht.

De Nederlandse diervoedersector voegt daaraan toe dat specifieke eisen zoals voor bijvoorbeeld biologisch diervoer of lokale herkomst tijdelijk worden opgeschort. Tenslotte moet de Nederlandse overheid maximaal gebruik maken van de beleidsruimte in Europa zodra die er komt op het vlak van gmo's of mrl's.

Intussen heeft Nevedi haar leden opgeroepen om gelegenheidscoalities te vormen en elkaar te helpen bij grondstofftekorten zodat in Nederland alle dieren voldoende te eten hebben en er geen welzijnsproblemen ontstaan.

#### Langere termijn

Naar verwachting vindt er dit voorjaar geen inzaai van zomergewassen plaats in Oekraïne. Hierdoor zal de krapte op de grondstoffenmarkt langer duren. In de EU wordt gesproken over het versneld wijzigen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (CAP), onder andere om 'braakgronden' te kunnen gebruiken voor de teelt van landbouwgewassen. Ook zijn er signalen dat de Europese Commissie zich gaat herbezinnen op de aanpak van de Green Deal en de Farm-to-Fork strategie nu duidelijk wordt dat voedselvoorziening op het spel staat.

Nevedi vindt klimaat en circulariteit onverkort belangrijk en staat 100% achter de gestelde doelen. De weg ernaartoe, vraagt met de huidige crisis echter om een nieuwe aanpak. De doelen van de Europese klimaat- en circulariteitsaanpak zijn haalbaar, als we de kernkwaliteiten van de Nederlandse voedselvoorziening in de benen houden. Juist nu is een efficiënte en doelmatige productie van voedsel belangrijk. Nevedi zet daarom in op innovaties die onze Nederlandse positie verder versterken en tegelijkertijd bijdragen aan het verlagen van de milieu impact.

Nevedi verwacht dat deze grondstofcrisis op de wereldmarkt voorlopig aanhoudt. Het is daarom zeer belangrijk dat Europa al het mogelijke doet om haar eigen grondstofproductie op te voeren en te versnellen. Landen in Noord-Afrika en Midden-Oosten worden hoofdzakelijk bevoorrad uit Oekraïne en Rusland. Nu deze aanvoer stilligt en er erg hoge grondstofprijzen zijn, is het risico van een tweede vluchtelingenstroom naar Europa denkbaar. Niet vanwege oorlog maar vanwege voedseltekorten.

Geen gemakkelijke vooruitzichten maar vooral reden om internationaal samen te werken in het voorzien van voldoende, goed, veilig en betaalbaar voedsel.